

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Arkistopäivät Turussa 8.6.2023

FT, arkistonjohtaja Riku Keski-Rauska
Porvarillisen Työn Arkisto
Yksityiset Keskusarkistot ry:n pj.

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Motto:

Historia ei kuulu meille, vaan me kuulumme historialle.

- Omasta ajastamme on saatava talteen kattava otanta. Katse on muistettava suunnata myös pientareelle.
- On etsittävä myös sitä, mikä puuttuu tai on marginaalissa.
- Ei riitä, että säilytämme sen, mikä on helpoiten saatavissa. Pikemminkin yritämme löytää sen, mikä muutoin ei tulisi arkistoon.
- Aineistotuntemuksen merkitys (v. -87 hallitusneuvottelut)

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

HENKILÖKOHTAINEN
ei julkisuuteen

Miten saada aineistot talteen?

- Aineistossa poliittisia liikesalaisuuksia vrt. liikeyritykset
- Yleinen kiinnostavuus media / tutkimus
- Riski likasankojournalismille, poliittinen jälkimaine jne.?
- Tuhotaanko vai säilytetäänkö? Jos säilytetään, niin riskit?
- Luovuttajan luottamus voitettava uudelleen ja uudelleen.
- Ns. poliittisten/yhteiskunnallisten arkistojen osalta poliittisuus sekä mahdollisuus että "ongelma".

1988

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

HENKILÖKOHTAINEN
ei julkisuuteen

Ratkaisuna aktiivisuus ja luottamus

- Lähtökohtana luottamus (asiakkaat ja luovuttajat)
- Edellytyksenä toimivan yhteyden saaminen luovuttajiin. Kenen kautta, ketkä muut tietävät, keneltä lupa?
- Palvelun merkitys luottamuksen lisääjänä.
- Suhdeverkostojen hyödyntäminen ja jalkautuminen "arkistojen haltijoiden" pariin hidasta, mutta hyödyllistä.
- Rinnalla jatkuva yhteys arkistoaineistojen käyttäjiin
 - Mitä tutkitaan?
 - Mitä aineistoja kaivataan?
 - Mitä meillä on tarjota? Mitä vaarassa kadota?
 - Mitä viranomaisaineistoissa ei löydy?

1988

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Tulosmittarit vs. päämäärä

- Riskinä keskittyminen nykyhetkeen ja selviytymiseen.
- Toiminnan on lähdettävä nykyhetkeä isommasta näkökulmasta. **Miksi olemme olemassa? Ei keskityttävä vain siihen, miten selviämme.**
- Toimimme tärkeässä välittäjätehtävässä, emme vain toimintamme raporttoijina valtionapuviranomaisille.
- Suurin osa asiakaskunnastamme on realisoimattomassa tulevaisuudessa, ei tässä ajassa.
- Tehtävämme on todella vaikea – ja tärkeä: **Meidän on kyettävä kysymään ja vastaamaan tulevaisuudessa esitettäviin kysymyksiin jo tänään.**

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Tärkeintä on luoda kontakteja ja jalkautua

- Asiakastapaamiset avaintapahtumina
- Tietopalvelu, arkistoluovutukset, kohtaamiset ”arkistotyön” ulkopuolella. Nämä kaikki osattava hyödyntää.
- Vaatii aikaa ja tietoa kenen kautta asiat etenevät. Mitä tärkeämmistä aineistoista on kyse, sitä vaikeammin ne saadaan arkistoon.
- Aineistot otettava silloin, kun niitä tarjotaan.
- Esimerkkitapaus vuodelta 2018

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Kohde: Pentti Sillantauksen Arkiston päärakennus

Sijainti: Saarijärvi (Lannevesi), Keski-Suomi (310 km, 3½ h)

Rakennettu: 1950-luvun lopussa

Arkistonluovuttaja: Teppo Sillantaus

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

(1,26 hm) Mukana mm.

UKK, Ahti Karjalaisen presidenttihanke, hallitusratkaisut, muistiinpanoja Tehtaankadun tapaamisista, Muistioita, kirjeenvaihtoa jne.

- Tarvittiin onnea, aikaa keskustelulle, tietoa aineistojen aukkopaikoista, henkilökemian toimivuutta...
- Työ ei ole vain teknistä suorittamista. Monesti hyvä lopputulos tulee kuuntelemalla.

Yksityisarkistot – Tie poliittisen päätöksenteon kulisseihin

Yksityisarkistojen vahvuudet nyt ja tulevaisuudessa:

- Arkistoaineistojen sisältöihin liittyvä asiantuntemus
- Kontaktit tutkijoihin ja arkistoaineistojen luovuttajiin
- **Luottamus**
- Tekoäly ei korvaa inhimillistä otetta (luovutustilanteet herkkiä)

Kiitos!

